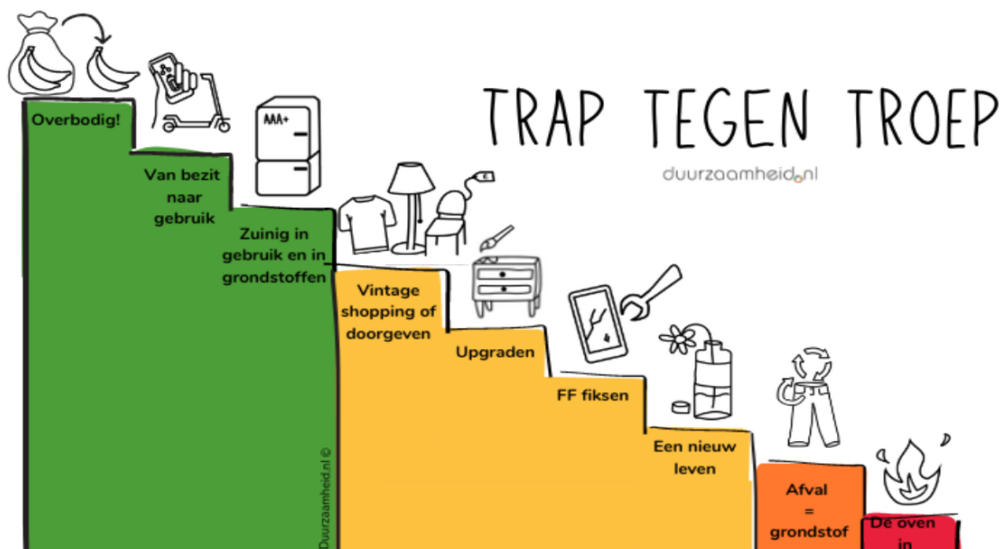

PROJECT “Circulair Ambachtscentrum”

Plan Van Aanpak

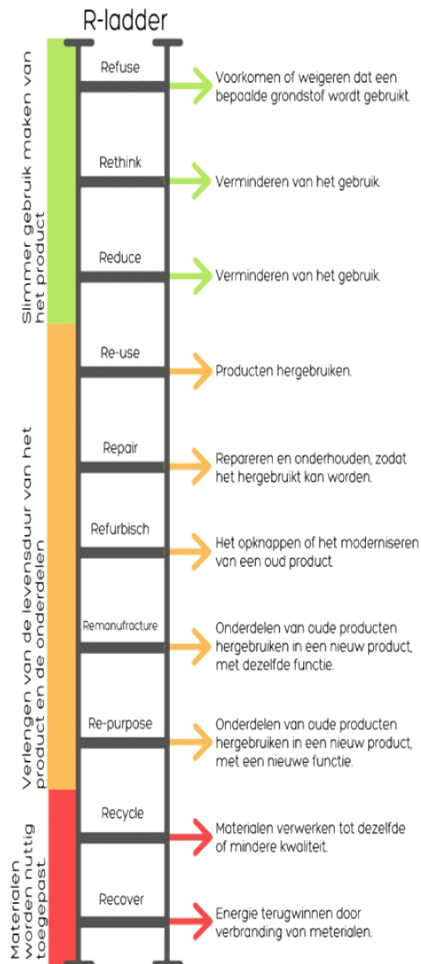

1. INLEIDING

Nederland streeft naar een volledige circulaire economie in 2050. Als eerste tussenstap is de ambitie om in 2030 50% minder primaire grondstoffen te gebruiken. De gemeente Arnhem heeft zich in haar [visie en uitvoeringsprogramma circulaire economie](#) gecommitteerd aan deze doelstellingen.

Laten we beginnen bij de basis: wat is een circulaire economie? Simpel gezegd: een circulaire economie is een ideaalbeeld van een economisch systeem (of samenleving) waarin we veel minder grondstoffen, materialen en producten gebruiken en de grondstoffen die we toch nodig hebben, op een veel duurzamere manier gebruiken. Dit doen we bijvoorbeeld door producten en materialen keer op keer her te gebruiken of door meer natuurlijke (biobased) materialen toe te passen. In een perfecte circulaire economie is er eigenlijk geen afval meer dat in de verbrandingsoven verdwijnt. Uitgangspunt voor een circulaire omgang met materialen is de R-ladder (afbeelding 1). Dit is een vernieuwde (refurbished) versie van de in Nederland bekende 'Ladder van Lansink'. Circulaire economie is geen doel op zich, maar een middel om te komen tot een duurzame samenleving met minder negatieve klimaat- en milieu-impact en een verminderde afhankelijkheid van primaire grondstoffen. De circulaire transitie kan hier een grote rol in spelen, net als de energietransitie, aangezien 40 tot 70 % van de internationale CO₂ emissies voortkomen uit onze omgang met materialen en producten.

Afbeelding 1: de R-ladder

De inzameling en verwerking van het huishoudelijke afval is één van kerntaken van elke gemeente. De gemeente maakt een afweging tussen de doelstellingen op het gebied van duurzaamheid, het serviceniveau dat aan inwoners geleverd wordt en de kosten die hiervoor worden gemaakt. Elke gemeente is wettelijk verplicht om minimaal één brenglocatie in te richten waar inwoners grof huishoudelijk afval kunnen brengen. Arnhem heeft twee van deze zogenoemde afvalbrengstations (ABS), één in Noord en één in Zuid.

Hoewel er al van diverse afvalstromen nieuwe grondstoffen worden gemaakt door recycling, kan het nog vele malen 'circulairder'. Recycling (Afval = grondstof) is 'slechts' de tweede trede op de Trap tegen Troep en de R-ladder. Een Circulair Ambachtscentrum (CA) met een ABS als onderdeel van dat centrum kan in de toekomst een belangrijke rol gaan spelen in de stappen die we te maken hebben in de richting van de circulaire economie.. De focus van een dergelijk centrum is veel breder dan inzameling en recycling van materialen en richt zich op hergebruik en reparatie en het voorkomen van afvalstromen. Zo worden de volgende stappen gezet op de trap richting de circulaire economie.

In het Uitvoeringsprogramma Circulaire Economie Arnhem 2022-2023 is een Circulair Ambachtscentrum benoemd als een van de initiatieven die goed past in de speerpunten om bedrijven te stimuleren en te faciliteren en tevens kan leiden tot het verminderen van (rest)afval. Deze ambities zijn nog eens stevig benadrukt in het nieuwe Arnhemse coalitieakkoord 2022-2026. Hier staat de

transitie naar een circulaire economie, en als onderdeel hiervan het drastisch verminderen van het restafval, als prioriteit beschreven.

In dit plan van aanpak leest u het huidige vertrekpunt en de aanpak om te komen tot een gezamenlijk plan. In hoofdstuk 2 wordt geschetst hoe we een CA zien. In hoofdstuk 3 wordt de huidige stand van zaken rond de ABS'en en kringloopbedrijvigheid beschreven. De initiatieven binnen de gemeente en de plannen en mogelijkheden van externe partners worden in kaart gebracht en nader beschouwd op synergie en ontwikkelkansen. Op basis van deze analyse kan een inschatting gemaakt worden van de kansrijkheid en het ambitieniveau waarop een nieuw initiatief zou kunnen worden ingestoken. In hoofdstuk 4 beschrijven we vier scenario's die wij graag meenemen in de haalbaarheidsstudie. In hoofdstuk 5 wordt een plan van aanpak beschreven hoe het project verder zou kunnen worden vormgegeven om te komen tot een uitgewerkte business case.

2. WAT IS EEN CIRCULAIR AMBACHTSCENTRUM?

Een Circulair Ambachtscentrum geeft afgedankte producten en materialen waar mogelijk een tweede leven. Een circulair ambachtscentrum is een plek waar producthergebruik en reparatie hoog in het vaandel staan. Onnodig weggooien van grondstoffen en materialen wordt voorkomen door bijvoorbeeld een kringloopwinkel, een reparatiewerkplaats, een afvalbrengstation (ABS) en een onderwijsinstelling met elkaar te verbinden.

Het ABS kan een belangrijke schakel zijn binnen een CA. Om meer materialen of spullen te redden uit de containers of uit de afvalpers wordt bij het herinrichten van het ABS logistiek rekening gehouden met deze eerste selectiestap..

Het aangeboden materiaal wordt zorgvuldig beoordeeld. Is het product interessant voor hergebruik door een nieuwe eigenaar? Dan gaat het naar bijvoorbeeld een kringloopwinkel. Bij een beschadiging wordt het product waar mogelijk gerepareerd of gere refurbished: defecte en kwetsbare onderdelen worden vervangen, zodat het product weer als nieuw is en nog een tijd kan worden gebruikt. Soms zijn er nog bruikbare onderdelen die opnieuw gebruikt kunnen worden. Te denken valt aan bouwmaterialen die over zijn en die een bestemming vinden richting een 'kringloop'-bouwmarkt of kleding die hersteld kan worden waarna het weer aan de consument verkocht wordt. Daar waar geen reparatie of hergebruik meer mogelijk is, wordt de afvalmaterialen zorgvuldig gescheiden en gerecycled via het afvalbrengstation. Zo wordt onnodig verbranden voorkomen en gaan er geen waardevolle materialen verloren.

In een circulair ambachtscentrum werken op deze manier verschillende partners samen aan een duurzame afvalsamenleving. Om de logistiek zo eenvoudig mogelijk te houden, lijkt dit het best te gaan op één locatie. Voor inwoners is het prettig dat zij hun afgedankte spullen op één plek kunnen aanbieden, voor reparatie, refurbishment of recycling. Voor bewustwording en inspiratie biedt een centrale locatie goede mogelijkheden. Wanneer de gemeente kiest voor een circulair ambachtscentrum, kiest het ervoor om de samenwerking te zoeken met lokale ondernemers en voor interactie met de bezoekers. Deze interactie kan op verschillende manieren vorm krijgen, bijvoorbeeld door het realiseren van winkelruimtes voor verkoop (kringloop, bouwmaterialen, mode) te combineren met ateliers en werkplaatsen waar spullen hersteld of vermaakt worden. Ook het inrichten van een educatiecentrum over circulariteit kan bezoekers nader informeren en inspireren over de mogelijkheden om zelf een bijdrage te leveren aan de ontwikkeling richting een circulaire economie. Inwoners worden gestimuleerd om na te denken over aankopen, meer spullen te laten repareren en opwaarderen in plaats van 'te snel' weg te gooien. Het centrum wordt zo een bedrijvige plek waar mensen samenwerken en bezoekers zich bewust worden wat de waarde is van spullen die voorheen als afval werden verbrand.

Naast economische en milieuwinst levert een CA ook sociale kansen op. Via leerwerktrajecten en stageplaatsen voor praktijkgerichte opleidingen biedt het ambachtscentrum kansen voor sociale cohesie en werkvoorziening. Denk aan het leren van houtbewerking of textiele vaardigheden in de ambachtswerkplaats, of de bijdrage die geleverd kan worden op de sortering, reparatie of het demonteren van oude producten. Hergebruiken van textiel en kleding kan door het samenbrengen op een ambachtscentrum nieuwe kansen bieden voor Arnhemse opleidingen en initiatieven op onder andere modegebied.

Een CA hoeft zich echter niet te beperken tot 1 fysieke locatie. Een CA kan ook de (fysieke) spil zijn van een (regionaal) circulair netwerk. Daarbij zouden regionaal eventueel satelliet-vestigingen ingericht kunnen worden of het CA kan de plek zijn van waaruit zich een circulair kennis- en uitwisselingsnetwerk uitstrekt. Het CA wordt dan naast een fysieke locatie, ook een circulaire hub. Op deze manier kan er nog meer meerwaarde gecreëerd worden voor de stad en/of regio.

Bij het kiezen en inrichten van een nieuwe locatie zou ook de afweging gemaakt kunnen worden of het combineren met maatschappelijke organisaties en initiatieven zoals bijvoorbeeld een Kledingbank en Voedselbank op dezelfde locatie een meerwaarde biedt. Het delen van spullen is immers ook een stuk duurzamer dan dat ze nieuw worden aangeschaft. Het circulair centrum wordt in dit geval meer dan alleen een plek om afval in te leveren en opwaarderden, maar een uitnodigend centrum waarbij allerlei activiteiten rond grondstoffen, de deeleconomie, reparatie en hergebruik en creatie en verkoop van spullen samengaan.

3. HUIDIGE STAND VAN ZAKEN

Afvalbrengstations Arnhem

In het afvaldossier van Arnhem is in de afgelopen jaren veel gediscussieerd over de omgang met grof huishoudelijk afval. Centraal in de huidige aanpak staan de twee afvalbrengstations (ABS), één in Noord en één in Zuid, waar inwoners 6 dagen per week terecht kunnen voor het brengen van huishoudelijk afval dat niet in de kiko's aan huis of verzamelcontainers op straat past of hoort. Op het ABS wordt het afval gescheiden in 18 verschillende materiaalstromen. De producten of materialen die niet gescheiden kunnen worden door aard of samenstelling verdwijnen als restafval in de pers en worden verbrand. Het huidige scheidingspercentage ligt rond de 82%. Dit betekent dat 82% van de gebrachte materialen gerecycled kunnen worden. Denk aan grof tuinafval dat gecomposteerd wordt, hout dat verwerkt kan worden in de spaanplaatindustrie of oude metalen die worden geshredderd en omgesmolten tot nieuwe metalen.

Het zwaartepunt ligt op recycling, gebrachte materialen worden verwerkt tot dezelfde of mindere kwaliteit. Het doel is om in de toekomst te komen tot hoogwaardiger hergebruik: een product terugbrengen in zijn oorspronkelijke functie: een bank herstellen zodat die weer kan worden gebruikt en verkocht als bank in plaats van het textiel van de bank af te waarden tot bijvoorbeeld een poetslap..

ABS-Noord

Het ABS in Arnhem-Noord is gevestigd aan de Beijerinckweg, tussen Het Broek en de Westervoortsedijk. De grond waarop het ABS is gevestigd is eigendom van onze afvalinzamelaar PreZero (PZ). De gemeente heeft een huur- en gebruiksovereenkomst gesloten met deze partij en PZ exploiteert het ABS. Het huidige inzamelcontract waar het ABS Noord deel van is, loopt sinds 1 juli 2021.

Met PZ is de intentieafsprake gemaakt om het eigendom van het terrein aan de Beijerinckweg in de huidige contractperiode te herzien. De intentie van zowel de gemeente als PZ is om het eigendom van

een ABS over te laten gaan naar de gemeente. Zo kunnen besluiten over aanpassing en inrichting in eigen beheer van de gemeente worden genomen.

De inrichting van het ABS-Noord is gedateerd en niet optimaal. De herinrichting van het huidige terrein wordt begrensd door de beperkte ruimtelijke mogelijkheden. De huidige routing en plaatsing van de containers is niet optimaal. Ook de uitstraling van het terrein behoeft verbetering.

In de afgelopen jaren zijn geen grootschalige aanpassingen aan het terrein uitgevoerd. De reden was de onzekerheid over de aanpassingen die na de invoering van Diftar voor het eventueel wegen en betalen van grof afval nodig zouden zijn. Ook de periode voor definitieve gunning van het nieuwe inzamelcontract was gezien het toen al lopende aanbestedingsproces niet geschikt om grootschalige aanpassingen op het terrein uit te voeren.

Er is in de besluitvorming rondom de invoering van Diftar in 2017 een investeringsbudget van 1,5 miljoen euro gereserveerd voor het aanpassen van het ABS. Dit bedrag kan aangewend kunnen worden voor het aanleggen van weegbruggen, om ook grof afval op gewicht te kunnen afrekenen en om de routing voor het afleveren van 'gratis' en betaalde afvalstromen beter te kunnen maken. Dit investeringsbudget is nog niet gebruikt. Bij het realiseren van een CA waarin ook een nieuw ABS gerealiseerd wordt, zal dit budget gebruikt worden voor de kosten van het ABS-deel. Aanwending van de gelden voor de functies van de overige circulaire functies is op dit moment niet voorzien. Op de huidige locatie is de combinatie ABS en CA niet mogelijk door de beperkt beschikbare ruimte ($\pm 6.800 \text{ m}^2$).

ABS-Zuid

Het ABS in Arnhem-Zuid is gevestigd aan de Overmaat. Dit terrein is wel in eigendom van de gemeente, de exploitatie wordt ook uitgevoerd door PZ.

Het terrein is in 2012 gerenoveerd en opnieuw ingericht en voldoet aan de huidige wensen die wij hebben rondom een ABS. Het realiseren van een CA op deze locatie is niet mogelijk vanwege de, ook op dit ABS, beperkte ruimte.

Kringloopbedrijf 2Switch.

De gemeente Arnhem heeft een concessieovereenkomst met 2Switch voor het ophalen aan huis van herbruikbare goederen, afgedankte apparaten. Textiel wordt ingezameld via openbare textielbakken, gesorteerd en verkocht in de kringloopwinkel. Overig textiel wordt zoveel mogelijk gerecycled. Fietswrakken in de openbare ruimte worden ingenomen en hersteld.

Bij het uitvoeren van hun activiteiten biedt 2Switch een ruim aanbod aan werkervaringsplekken en participatiemogelijkheden voor mensen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt.

Kringloopbedrijf 2Switch is op dit moment gevestigd aan de Leeghwaterstraat in Arnhem. Deze bedrijfslocatie is tijdelijk voor een periode van 3 jaar met een optie tot verlenging van 2 jaar. Het kringloopbedrijf is al jaren op zoek naar een nieuwe geschikte locatie in Arnhem-Noord. Een permanente locatie moet nog gevonden worden, maar het vinden van een geschikte locatie blijkt weerbarstig.

De combinatie van een kringloopbedrijf met een afvalbrengrstation op een nieuwe locatie zou de basis kunnen vormen van een circulair ambachtscentrum. De huidige activiteiten die 2Switch als concessiehouder van de gemeente Arnhem verricht op het gebied van inzameling en hergebruik van herbruikbare goederen en fietsen, passen hier naadloos in.

Arnhemse kringlooporganisaties

Naast 2Switch zijn in Arnhem een aantal kringlooporganisaties actief. De één groter dan de ander en soms gefocust op 1 type product (denk bijvoorbeeld aan ReShare van het Leger des Heils). Recent heeft de nationale keten Rataplan een grote vestiging geopend in Arnhem.

Huisvesting maatschappelijke organisaties

In de zoektocht naar een geschikte locatie voor de huisvesting van 2Switch is in het afgelopen jaar ook de mogelijkheid van het combineren van deze huisvesting met andere organisaties aan de orde geweest. Het gaat daarbij om de Kledingbank en de Voedselbank. Ook deze instellingen hebben behoefte aan nieuwe huisvesting. Het combineren van maatschappelijke functies met kringloopbedrijvigheid past in potentie in een concept voor het circulaire centrum. In welk tijdpad hun behoefte gezien moet worden en welke ruimtebehoefte er hierdoor ontstaat, zal verder onderzocht worden.

Eind maart 2023 is motie 23M08 aangenomen waarin de raad het college oproept om mee te blijven werken aan de zoektocht naar huisvesting door de Voedselbank, Kledingbank en 2Switch. Mogelijke huisvesting van deze initiatieven en investeerders zou op het terrein van een CA gerealiseerd kunnen worden. In overleg met de partijen is besloten dat de twee trajecten (het zoeken van huisvesting en het haalbaarheidsonderzoek) separaat worden opgepakt, hoewel ze natuurlijk wel verbonden zijn met elkaar. Om deze reden zal er gedurende het proces afstemming blijven plaatsvinden.

Indien mogelijk en haalbaar zou de gemeente maatschappelijke functies met een CA kunnen faciliteren bij hun huisvestingsvraag.

Geschikte locatie

Het traject om te komen tot een bundeling van bovengenoemde functies in een circulair ambachtscentrum hangt in eerste instantie af van de beschikbaarheid van een locatie die aan de basisvoorwaarden voldoet. De uitgangspunten die daarvoor nu kunnen worden geformuleerd zijn:

1. Voldoende ruimte beschikbaar voor het inrichten van de basisfuncties:
 - Een modern en toekomstbestendig afvalbrengstation
 - Vestiging van een kringlooporganisatie met bijbehorende voorzieningen
 - Ruimte voor realiseren circulaire functies (bijvoorbeeld reparatie, hergebruik en verkoop)
 - Evt. ruimte voor huisvesting overigemaatschappelijke organisaties.
2. Goede bereikbaarheid ABS voor inwoners Arnhem.
3. Bestemmingsplan is niet beperkend voor geplande functies. Hierbij is het uitgangspunt: wat kan er wel?
4. In de komende jaren beschikbaar om fysieke ontwikkelingen te starten.

StaVaZa Circulaire Ambachtscentra in Nederland

Andere Nederlandse gemeenten en initiatieven hebben in de afgelopen jaren een CA opgezet. De ervaringen en evaluaties zijn nog beperkt.

Aandachtspunt dat duidelijk naar voren komt vanuit de beperkte ervaring en in voorstudies: denk na over het businessmodel. Welke rol neemt de gemeente in het voortraject en tijdens de uiteindelijke exploitatie? Waar zit de meerwaarde voor de gemeente en de stakeholders? En welke financiële consequenties zijn er?

4. MOGELIJKE SCENARIO'S

De haalbaarheid van een CA willen wij graag laten onderzoeken op basis van een aantal scenario's. Deze scenario's die hier zijn genoemd zijn tot stand gekomen op basis van onze visie op een CA, de onderzoeken en ervaringen van andere gemeenten, de praktijk van onze eigen afvalbrengstations en de input van stakeholders waaronder PreZero en kringlooporganisatie 2Switch. Mocht er tijdens het haalbaarheidsonderzoek een ander scenario naar voren komen als kansrijk, kan deze natuurlijk altijd

worden toegevoegd aan het onderzoek. Deze scenario's zijn denkrichtingen en zullen verder worden ingevuld en geconcretiseerd gedurende het onderzoek.

Functies en bestemmingen binnen de scenario's

In de diverse hieronder inhoudelijk geschetste scenario's, verschillen de activiteiten en daarmee benodigde bestemmingen (volgens bestemmingsplannen).

In het volgende overzicht zijn deze functies per scenario weergegeven. Op deze manier ontstaat een overzichtelijk beeld van de benodigde activiteiten en bestemmingen.

Activiteit/bestemming	Afvalbrengstation (SBI 38/381)	Kringloopwinkel /retail (SBI 4779)	Maatschappelijke functie (zoals voedselbank) (SBI 88999)	Reparatie/refurbishment (SBI NTB)
Scenario 1	X	X	optie	X
Scenario 2		X	optie	X
Scenario 3	X		optie	X
Scenario 4	optie	optie	optie	X
Scenario 5	optie	X	optie	X
Scenario 6	X	X	optie	X

1. CA inclusief ABS

Deze combinatie lijkt het meest voor de hand te liggen. Het ABS is onderdeel van het CA en wordt op dezelfde locatie gerealiseerd. Binnen het CA wordt door de (vaak kleinschalige) bedrijvigheid onder andere gebruik gemaakt van de materialen die op het ABS voor handen zijn. Op deze manier wordt afval opnieuw circulair gebruikt. Binnen het CA vinden naast het hergebruik van afgedankte materialen, ook andere sorteer-, reparatie- en kringloopactiviteiten plaats. Ook is er plek voor de verkoop (retail) of promotie van circulaire goederen.

2. CA en afvalbrengstation gescheiden

In deze variant wordt een CA gerealiseerd zonder ABS, bij voorkeur wel in de buurt. Dit scenario is ingegeven door de ervaringen die 2Switch en andere stichtingen de afgelopen jaren gevoerd hebben naar een geschikt perceel. Beschikbare percelen in Arnhem waarop zowel een nieuw Afvalbrengstation Noord als de huisvesting van een CA passen blijken zeer beperkt te zijn, vooral vanwege de hoeveelheid ruimte die nodig zou zijn. De optie om een CA los te knippen van een ABS lijkt vanuit binnen dat kader kansen te bieden. Doordat er geen ABS op het CA wordt gerealiseerd, wordt er dus geen afval ingeleverd, maar zijn wel alle overige denkbare functies op een CA mogelijk (reparatie, hergebruik, retail etc).

3. Een CA mét afvalbrengstation en circulaire deel kringloop, maar zonder retailfunctie

In dit scenario bestaat een CA uit een ABS, een circulair ce én het 'circulaire deel' van de kringlooporganisatie. Dit betekent dat de betrokken kringlooporganisatie zichzelf opsplitst: activiteiten zoals het ontvangen, sorteren en repareren van spullen vindt plaats op het CA, de retailfunctie vindt plaats elders (het liefst wel dichtbij).

Deze optie maakt het CA qua ruimtebeslag een stuk beperkter. Bovendien is het qua bestemmingsplan makkelijker omdat activiteiten met een zwaardere milieucategorie worden losgekoppeld van de economische retailfunctie.

4. Regionaal CA

Circulariteit is niet beperkt tot de gemeente Arnhem. Buurgemeenten (o.a. Lingewaard, Overbetuwe en Westervoort) hebben de afgelopen jaren hun ambities met betrekking tot een CA uitgesproken of

zelfs laten onderzoeken. Gebleken is dat voor kleine(re) gemeenten het zelf realiseren van een CA geen (financieel) haalbare kaart is.

De samenwerking met buurgemeenten zou een CA meer "body" kunnen geven en zou een oplossing kunnen zijn voor het nu voorziene ruimteprobleem binnen de gemeentegrenzen van Arnhem.

5. (Regionale) circulaire hub in plaats van een groot fysiek CA

Binnen dit scenario is er geen sprake meer van grote(re) locatie waar veel kleinschalige bedrijvigheid zit. In plaats daarvan komt een circulaire hub met een kleinere fysiek locatie. De hub vervult dan meer een vitrine- en/of winkelfunctie met eventueel een kleiner (reparatie)atelier. De daadwerkelijke bedrijvigheid is elders binnen de gemeente en/of regio gevestigd. Zelfs kan gedacht worden aan satelliet-locaties van de hub in de stad en buurgemeenten. In de stad en buurgemeenten zit al circulaire bedrijvigheid. Deze bedrijven hebben wellicht geen oren naar het vestigen op een CA, maar zouden wellicht wel graag gebruik maken van de hub als vitrine en (kennis)netwerk. Een koppeling met educatie/voorlichting op de fysieke locatie van de hub, lijkt kansrijk.

6. Combinatie van circulaire hubs en grotere locatie(s)

In deze optie doet (een nieuw) ABS Noord (en evt zuid) dienst als grotere locatie voor circulaire activiteiten inclusief opslag en distributie. Tegelijkertijd zijn er kleinere locaties in de stad verdeeld over de wijken (repaircafé's, kringloopactiviteiten e.d.). Er is goede samenwerking tussen deze activiteiten maar niet alles vindt plaats op één plek.

Huisvesting van andere (aanpalende) activiteiten wordt ook in dit scenario meegenomen, maar dit zal niet betekenen dat er een groot CA komt met alle functies en activiteiten op één locatie.

5. AANPAK

Vervolgaanpak – bestuurlijke opdracht en voorstel

Vanuit verschillende beleidsvelden (afval, duurzaamheid, economie, sociaal) zien wij aanknopingspunten om het circulair ambachtcentrum verder te gaan onderzoeken en vormgeven.

Afval

Vanuit het beleidsveld afval dient de keuze voor de toekomst van het ABS-Noord gemaakt te worden. De opties die daarbij aan de orde zijn:

Overname huidige eigendom van PreZero huidige terrein aan de Beijerinckweg;

Verbeterplan voor de huidige locatie in samenwerking met exploitant PZ opstellen;

Renoveren huidige locatie.

Combineren van een nieuwe locatie ABS-Noord en ontwikkelen met een circulair ambachtscentrum.

Nieuwe locatie voor ABS-Noord en daar een nieuw ABS te bouwen zonder combinatie met andere functies.

Circulaire Economie

Vanuit het beleidsveld circulaire economie is het onderzoeken van de haalbaarheid van het opzetten van een circulaire campus of ambachtscentrum specifiek benoemd in het uitvoeringsprogramma om te onderzoeken in 2023.

De raakvlakken met de beleidsterreinen onderwijs en het sociaal domein dienen tijdig concreet gemaakt te worden en leveren een extra bijdrage om de realisatie van een CA hoog op de politieke agenda te krijgen.

Sociaal

Eind maart 2023 is motie [23M08](#) aangenomen waarin de raad het college oproept om mee te blijven werken aan de zoektocht naar huisvesting door de Voedselbank, Kledingbank en 2Switch.

Mogelijke huisvesting van deze initiatieven en investeerders zou op het terrein van een CA gerealiseerd kunnen worden. In overleg met de partijen is besloten dat de twee trajecten separaat worden opgepakt, hoewel ze natuurlijk wel verbonden zijn met elkaar. Om deze reden zal er gedurende het proces afstemming blijven plaatsvinden.

Daarnaast worden er kansen gezien om vanuit het CA SROI (Social Return on Investment) in te richten.

Ondernomen stappen tot nu toe

December 2021 – September 2023:

- Er zijn eind 2021 eerste verkennende bijeenkomsten geweest met 2Switch, PreZero en een aantal andere kleinere reparatie/hergebruik gerelateerde bedrijven. Uit deze gesprekken is enthousiasme uitgesproken voor het verder ontwikkelen van een plan voor een circulair ambachtscentrum. In eerste instantie heeft de gemeente de zoektocht van de genoemde partijen gevolgd, maar geen actieve rol genomen.
- Vanaf maart 2022 begon er meer beweging te komen. PreZero en 2Switch zagen een locatie bij Scalabor mogelijk zitten aan de Driepoortenvweg. Hiervoor zijn ook eerste concepttekeningen gemaakt door een architect. Deze locatie bleek uiteindelijk niet haalbaar. Eind 2022 zijn gesprekken gevoerd over de driepoortenvweg 5, op het voormalige terrein van Wisa. 2Switch en PreZero zagen deze locatie zitten voor een ABS + CA. Echter waren (en zijn) er belemmeringen voor een locatie van 2Switch als winkel (detailhandel) op deze plek. Het wringt met de ruimtelijk economische ambitie die op dit moment ontwikkeld wordt voor dit gebied en waar geen functie detailhandel in past. Bovendien is de fysieke ruimte te beperkt. Uiteindelijk bleek dat ook dit terrein geen optie is.
- PreZero en 2Switch hebben aangegeven dat ze graag verder willen met het uitwerken en realiseren van een CA. De gemeente ondersteund deze doelstelling en pakt vanaf maart 2023 meer de lead in het proces, zowel in het zoeken van huisvesting voor 2Switch, de voedselbank en de kledingbank (vanuit motie 23M08), maar ook in de ideevorming rond een CA. Om serieus in te zetten op een CA is het echter nodig dat we de opties voor een circulair ambachtscentrum goed uitwerken vóórdat er locaties worden overwogen. Bovendien hebben PreZero en 2Switch aangegeven dat ze een intentieverklaring van de gemeente nodig hebben voordat zij kunnen meedoen aan de realisatie van een CA. Zoals beschreven zijn er een aantal keer potentiële locaties langs gekomen, maar zonder plan kunnen we hier als gemeente niet tijdig op inspringen. Met uitgewerkte scenario's en een intentieverklaring kan dit wel.
- Op basis van de ervaring achten wij het noodzakelijk een haalbaarheidsstudie uit te voeren en daarin de verschillende scenario's te onderzoeken. Het voorliggende PvA vormt het uitgangspunt en de basis voor de uitvraag voor het onderzoek door een extern onderzoeksbureau.

Vervolg

Uitgangspunten

Tot op heden is voornamelijk gesproken met 2Switch en PreZero. De stichtingen en PreZero zijn al een periode op zoek naar huisvesting en vinden daarbij potentiële kooplocaties. De gemeente Arnhem is tot nu toe aangehaakt om te bekijken of onze visie van een CA/ABS te realiseren was op de beoogde locatie.

Zoals boven beschreven is dit tot op heden niet het geval.

Op het moment dat de gemeente een haalbaarheidsstudie laat uitvoeren, zal in de haalbaarheidsstudie en eventuele realisatie met ook goed gekeken worden naar de wensen, eisen en mogelijkheden van 2Switch en de stichtingen voor het vinden van huisvesting. Echter kunnen geen garanties afgegeven worden en zullen ook andere stakeholders (zoals andere kringlooporganisaties) meegenomen worden in de studie en eventuele planvorming. Onder andere om deze redenen zullen beide trajecten – het vinden van huisvesting voor de stichtingen en het haalbaarheidsonderzoek – apart worden ingevuld, met de nodige afstemming en kruisbestuiving.

Stappenplan voor vervolg:

Om naar een aanpak toe te werken stellen we een aantal processtappen voor. Deze zullen kunnen worden uitgevoerd door het onderzoeksbureau (inhuur), met betrokkenheid van adviseurs vanuit programma duurzaamheid (circulaire economie), openbare ruimte (afvalbeheer) en het sociaal domein. Met het beschrijven van fase 3, 4 en 5 wordt ook een doorkijkje gegeven naar het vervolg na het vaststellen de richting en een mogelijke intentieverklaring. Op basis van de uitkomst van fase 2 kunnen deze stappen echter nog veranderen.

1. Initiatieffase (december 2022 – november 2023)

Opstellen Plan van Aanpak: januari – oktober 2023

Bij een go: Afstemmen projectaanpak intern & formuleren opdracht onderzoeksbureau: jnovember/december 2023

Verlenen opdracht voor fase 2 van het traject (haalbaarheidstudie): – januari/februari 2024

2. Onderzoek en definitiefase (november 2023 – februari 2024)

Startpunt: start haalbaarheidsonderzoek circulair ambachtscentrum: februari 2024

Beoogd eindproduct:

- 1) Rapportage over welk scenario het meest kansrijk is en wat de kosten en consequenties zijn.
- 2) Mogelijke intentieverklaring met betrokken organisaties.
- 3) Bestuurlijke beslissing over CA, ABS en eventueel huisvesting van stichtingen op basis van haalbaarheidsstudie.

Te ondernemen stappen:

❖ In kaart brengen wensen/eisen primaire stakeholders:

➤ Intern:

- CE
- Economie
- W&I
- Onderwijs
- Afval
- Vastgoed
- Sociaal domein

➤ Extern:

- 2Switch
- Andere kringlooporganisaties
- PreZero
- Recyclebedrijven (zoals SavePlastics)
- Maatschappelijke organisaties: Kledingbank, Voedselbank, Speelstoet
- Onderwijsinstellingen (HAN, MBO's, Artez)
- Andere gemeentes in de regio
- Arnhemse en/of regionale bedrijven die zich op dit moment al bezighouden met circulariteit, zoals modepartijen, bouwbedrijven, bouwmarkten, reparateurs, Groene Vos, DAZO etc.

- Uitwerken scenario's: op hoofdlijnen welke functies worden verzameld binnen het CA inclusief de optie van een circulaire hub/netwerk (eventueel met regiofunctie).
- In kaart brengen ruimtelijke, organisatorische en financiële randvoorwaarden en mogelijkheden.
- Scouten locaties, incl. onderzoek naar (on)mogelijkheden potentiële locaties Arnhem (ook al zijn deze niet beschikbaar op dit moment)

- Opstellen advies & scenario's voor een circulair ambachtscentrum in Arnhem-Noord of regio Arnhem
- Bestuurlijke instemming voor vervolg: beslissing welk scenario haalbaar en wenselijk is. Op basis hiervan wordt een aanpak voor realisatie opgesteld en wordt een intentieverklaring met betrokken partijen getekend.

Ontwerpfase (NNTB)

Startpunt: Bestuurlijke instemming realisatie CA, mogelijke intentieverklaring met betrokken partijen.
Beoogd eindproduct: raadsvoorstel met ontwerp en begroting: bestuurlijke en politieke instemming voor volgende fase en financiering.

Te ondernemen stappen:

- Bekijken welke partijen die zich bezighouden met circulariteit kunnen en willen participeren. Uitvoering brede verkenning geïnteresseerden.
- Inrichtingsplan uitwerken
- Verwerving terrein
- Opstellen samenwerkingsovereenkomst met externe stakeholders
- Verder uitwerken financieringsbehoefte
- Opstellen raadsvoorstel: Bestuurlijk instemming voor volgende fase, financiering en realisatie
- Realisatiefase (NTB)
- Opdrachtverstrekking bouw/ evt. aanbestedingstraject
- Uitvoering bouw
- Sluiten van contracten en samenwerkingsovereenkomsten

Implementatiefase (NTB)

- Ingebruikname CA
- Evaluatie en optimalisatie.